YBG

Y BLAID GOMWNYDDOL

CP

THE COMMUNIST PARTY

GRYM GO IAWN I BOBL CYMRU

Manifffesto Dros Ddyfodol Teg, Sosialaidd a Gwyrdd

YBG
Y BLAID GOMWNYDDOL

CP
THE COMMUNIST PARTY

GRYM GO IAWN I BOBL CYMRU

Manifffesto Dros Ddyfodol Teg, Sosialaidd a Gwyrdd

https://welshcommunists.org/cy/

wales@communistparty.org.uk

Ffordd Arall o Fyw sy'n Deg, yn Sosialaidd ac yn Werdd

Mae angen newid go iawn ar Gymru. Mae grym a chyfoeth wedi crynhoi yn nwylo nifer cyfyngedig o bobl, tra bod gweithwyr a'u teuluoedd yn wynebu costau cynyddol, gwaith ansicr, argyfwng tai a gwasanaethau cyhoeddus sydd mewn cryn drafferth. Disgrifia'r maniffesto hwn ffordd arall o drefnu ein hunain: Cymru sy'n gweithredu ei grym mewn ffordd ddemocrataidd ac er budd y bobl gyffredin, nid er elw busnesau mawr a'r hynod gyfoethog.

Nid damwain mo tlodi, anghydraddoldeb a dinistr amgylcheddol. Canlyniad ydynt o system economaidd sy'n gosod elw personol o flaen anghenion dynol ryw. Mae Comiwnyddion yn gweithio i greu Cymru deg, Cymru werdd a Chymru sosialaidd yn seiliedig ar reolaeth ddemocrataidd o'n heconomi, gwasanaethau cyhoeddus cryf a solidariaeth yn ein cymunedau ac yn rhyngwladol.

Grym a Democratiaeth

Mae democratiaeth go iawn yn golygu pleidleisio bob hyn a hyn o flynyddoedd. Golyga bod gennym y gallu i ddweud ein dweud ynghylch y penderfyniadau beunyddiol sy'n effeithio ar ein bywydau yn y gwaith, o fewn ein cymunedau ac ar hyd y wlad.

Dyna pam fod y Comiwnyddion yn bwriadu:

- Ymestyn democratiaeth i'r gweithle, gan roi hawliau cyfunol i weithwyr dros gyflogau ac amodau gwaith, ailstrwythuro a phenderfyniadau sy'n ymwneud â buddsoddi.
- Cryfhau hawliau undebau llafur, yn cynnwys yr hawl i drefnu o fewn undebau llafur, i fargeinio'n gyfunol ac i gydsefyll â chydweithwyr heb fod ar unrhyw un ofn colli ei swydd.
- Gwaredu ar wahaniaethu cyflog yn erbyn menywod a gweithwyr ifainc.
- Grymuso cymunedau ac awdurdodau lleol gyda gwir reolaeth dros wasanaethau, datblygiad a buddsoddiad.
- Amddiffyn ac ymestyn hunanlywodraeth i Gymru o fewn Prydain ffederalaidd sy'n seiliedig ar gydraddoldeb a solidariaeth.

Pwerau cyfyngedig sydd gan Gymru ddatganoledig. Serch hynny mae polisïau megis presgripsiynau am ddim; parcio am ddim mewn ysbytai; mynediad am ddim i amgueddfeydd; diogelu rhag preifateiddio ysgolion a gofal iechyd; brecwast am ddim i blant ysgol gynradd; achub maes awyr Caerdydd (Cymru) rhag dirywio a chau; teithio am ddim ar fysys i'r sawl dros eu 60; yr hawl i bobl ifainc 16 ac 17 mlwydd oed bleidleisio yn etholiadau Cymru ac ailsefydlu grantiau i fyfyrwyr yn hytrach na benthyciadau, wedi dangos ein bod yn gallu troedio llwybr gwahanol pan fod gennym y pŵer i benderfynu.

Ond mae llywodraethau San Steffan wedi tynnu pwerau buddsoddi diwydiannol yn ôl o Gymru yn unol â'r Ddeddf Marchnad Fewnol; maent wedi cyfyngu'r pwerau creu polisïau a ddychwelwyd o Frwsel wedi i Brydain adael yr Undeb Ewropeaidd; maent wedi gwrthod datganoli Ystâd y Goron yng Nghymru i'r Senedd (yn wahanol i'r Alban); ac maent wedi rhwystro'r cynlluniau Cymreig i warchod cyflogau gweithwyr a gwahardd asiantaethau cyflogaeth rhag torri streic. Mae ar y Comiwnyddion eisiau gwarchod ac ymestyn pwerau ac adnoddau ein sefydliadau cenedlaethol yng Nghymru, fel bod mwy o bolisïau'n cael eu creu yng Nghymru er budd pobl Cymru.

Economi Wedi ei Drefnu er Budd y Bobl, Nid er Elw

Mae Cymru wedi dioddef o ddegawdau o ddad-ddiwydiannu, ansefydlogrwydd ac esgeulustod. Mae anrhefn y farchnad a'n dibyniaeth ar gorfforaethau rhyngwladol wedi methu ein cymunedau. Mae angen i ni gynllunio mewn ffordd ddemocrataidd ac mae angen perchnogaeth gyhoeddus arnom.

Dyna pam mae'r Comiwnyddion yn mynnu:

- Gwarchod swyddi mewn diwydiannau a gwasanaethau hanfodol fel mater o flaenoriaeth.
- Gwahardd y weithred o dynnu asedau i ffwrdd, diswyddiadau torfol a'r arfer o 'ddiswyddo ac ail-gyflogu'.
- Gosod mentrau sy'n methu ond sy'n strategol bwysig, mewn perchnogaeth gyhoeddus.
- Sefydlu Awdurdod Datblygiad Economaidd Cenedlaethol Cymreig er mwyn cynllunio'r gwaith o fuddsoddi a chyfeirio cyfalaf preifat i'r mannau lle mae fwyaf ei angen.
- Gofalu bod ariannu cyhoeddus yn sicrhau perchnogaeth gyhoeddus neu gyfranddalwyr.
- Cefnogi cydweithfeydd a mentrau sydd dan berchnogaeth gyhoeddus ac sydd wedi eu gwreiddio mewn cymunedau lleol.

Cymru Werdd ar Gyfer Cenedlaethau'r Presennol a'r Dyfodol

Mynna'r argyfwng hinsawdd ein bod yn gweithredu ar fyrder.

Mae'r Comiwnyddion yn mynnu bod polisïau sy'n gwarchod gweithiwyr, cymunedau a'r blaned yn:

- Buddsoddi'n helaeth mewn ynni adnewyddadwy yn cynnwys gwynt, yr haul a'r pŵer llanw anhygoel sydd gennym yn y Môr Hafren.
- Gosod ynni a gwasanaethau bws a rheilffyrdd o fewn perchnogaeth gyhoeddus.
- Cynyddu trafnidiaeth gyhoeddus fforddiadwy ac integredig er mwyn lleihau'r ddibyniaeth ar geir.
- Cefnogi polisïau ynni ac amgylcheddol sy'n sicrhau swyddi, cyflogau a chyfleoedd i weithwyr allu ail-hyfforddi.
- Diwygio defnydd tir ac amaeth er mwyn blaenoriaethu diogelwch bwyd, atgyfnerthu'r amgylchfyd a dal carbon.
- Gosod Ystâd y Goron a'i elw o fewn Cymru dan berchnogaeth gyhoeddus.

- Buddsoddi er mwyn gwarchod cymunedau rhag llifogydd ac effeithiau eraill newid hinsawdd.
- Gwrthod masnachu carbon mewn ffordd sy'n seiliedig ar y farchnad a rheoli'r llygrwyr yn uniongyrchol.

Iechyd, Gofal a Lles

Mae iechyd, gofal cymdeithasol a gofal i'r henoed yn wasanaethau cyhoeddus; nid ydynt yn nwyddau i'w gwerthu. Dangosodd pandemig COVID beryglon preifateiddio a darpariaeth dameidiog.

Dywed y Comiwnyddion bod yn rhaid:

- Gwarchod a chryfhau'r Gwasanaeth Iechyd Cenedlaethol cyhoeddus yng Nghymru a sicrhau ei fod yn rhydd o breifateiddiad.
- Gosod cynhyrchiant fferyllol a chadwyni cyflenwi meddygol dan berchnogaeth gyhoeddus.
- Amnewid y polisi iechyd am un sy'n rhwystro afiechydon drwy fynd i'r afael â'r argyfwng tai, llygredd, cyflogau isel ac ansefydlogrwydd.
- Cynllunio darpariaeth feddygol a deintyddol sydd am ddim i bawb er mwyn ymateb i anghenion lleol.
- Creu Gwasanaeth Iechyd Cenedlaethol sydd wedi ei ariannu'n llawn, wedi ei ddarparu'n gyhoeddus ac sy'n rhad ac am ddim ar y pwynt pan fod angen y gwasanaeth.
- Sicrhau bod gan weithwyr gofal gyflogau teg, cytundebau diogel a hawliau cyflogaeth llawn.
- Gwarchod a chynllunio'r ddarpariaeth o dai bach cyhoeddus er mwyn ymateb i anghenion cymunedau lleol.

Parchu Gofal, Rhoi Diwedd ar Dlodi

Mae gwaith gofal cyflogedig ac anghyflogedig, yn cynnal ein cymdeithas ac eto ni roir y pwys priodol ar y gwaith hwn, sydd yn amlach na heb yn cael ei wneud gan fenywod.

Dywed y Comiwnyddion bod yn rhaid:

- Cyflwyno cyflog cymdeithasol i rieni a gofalwyr sy'n gadael gwaith llawn amser er mwyn gofalu am eraill.
- Sicrhau bod gan ofalwyr hawliau llawn i bensiwn y wladwriaeth.
- Ehangu cyfnodau mamolaeth a thadolaeth cyflogedig a gwarchod swyddi rhieni.
- Darparu gofal plant am ddim i'r sawl a hoffai ddychwelyd i'r gwaith.
- Ymrwymo i roi diwedd ar dlodi plant drwy gefnogaeth incwm, gwasanaethau a thai diogel.

Mae Cartref yn Hawl Dynol

Mae pob un person yn haeddu cartref diogel a fforddiadwy. Mae'n rhaid bod tai yn gwasanaethu anghenion ein pobl, nid elw hapfasnachwyr a'r cyfoethog segur.

Dyna pam fod y Comiwnyddion yn dweud bod yn rhaid:

- Lansio rhaglen helaeth er mwyn adeiladu tai cyngor a chymdeithasol.
- Gosod tai cymdeithasol dan reolaeth gyhoeddus gyfrifol.
- Defnyddio pwerau pryniant gorfodol i sicrhau bod tai gwag yn cael eu defnyddio unwaith eto.
- Adnewyddu pob cartref er mwyn gwella effeithlonrwydd ynni a lleihau biliau ac allyriadau carbon.
- Cyflwyno rheolaeth rhent a sicrhau diogelwch y tenantiaid.
- Sicrhau bod digonedd o lochesau ar gael i bob menyw a'i phlant sy'n dianc rhag trais domestig.
- Rhoi diwedd ar fyrder ar ddigartrefedd, gorboblogi a chysgu yn yr awyr agored ac ariannu gwasanaethau sy'n darparu cefnogaeth dda i deuluoedd a phobl fregus.
- Gwaredu ar y Dreth Ystafell Wely ac ailsefydlu'r budd-daliadau tai yn gyfan gwbl.

Addysg, Pobl Ifainc ac Addysg Gydol Oes

Dylai addysg ddatgloi potensial dynol ryw nid atgyfnerthu anghydraddoldeb.

Dyna pam fod Comiwnyddion yn dweud bod yn rhaid:

- Cyfnewid profion sy'n rhoi llawer yn y fantol, gyda systemau asesu teg a gwaraidd
- Ehangu addysg cyfrwng Gymraeg ledled y wlad gan gefnogi'r ymgyrch 'Addysg. Gymraeg i Bawb' fel nad oes un plentyn yng Nghymru'n cael ei amddifadu o'r Gymraeg.
- Cael gwared ar addysg breifat a buddsoddi mewn addysg gyhoeddus gynhwysfawr.
- Rhoi diwedd ar anghyfiawnder y polisi 'cyflog yn ystod y tymor yn unig' i staff cefnogol ysgolion.
- Sicrhau bod addysg yn rhad ac am ddim i bobl o bob oedran, yn cynnwys hyd at lefel gradd ac ôl-radd a gwaredu ar ddyledion myfyrwyr.

Ein Pobl Ifainc:

- Sicrhau swyddi diogel, prentisiaethau a chyflog byw gwirioneddol.

- Darparu trafnidiaeth am ddim at ddibenion addysg a chyfweliadau swyddi; a thrafnidiaeth gyhoeddus a thai fforddiadwy.
- Ailsefydlu gwasanaethau ieuenctid, canolfannau hamdden a mannau cymunedol.
- Ehangu'r mynediad i gefnogaeth iechyd meddwl a lles.

Cefnogi'r Gymraeg a'n Diwydiannau Celfyddydol

Mae'r Gymraeg yn perthyn i bawb yng Nghymru. Serch hynny, mae'r cyfleoedd i bobl ddysgu a defnyddio'r iaith wedi eu cyfyngu gan fuddsoddiad cyhoeddus annigonol a diffyg hawliau cryf ac amddiffyniadau ehangach ar draws yr economi.

Dylai diwylliant a'r celfyddydau yng Nghymru yn y ddwy iaith gael eu hyrwyddo a'u cynllunio mewn ffordd sydd wedi ei rheoli a'i threfnu'n dda. Dylai'r rhain gynnwys:

- Cefnogaeth i gylchgronau a'r cyfryngau yng Nghymru.
- Dylid datganoli hawliau darlledu'n gyfan gwbl i Gymru.
- Dylid creu cynlluniau lleol, integredig ar gyfer y Gymraeg, sy'n cyfuno dadansoddiad o anghenion tai, darpariaeth addysg a chynaliadwyedd economaidd.
- Cefnogaeth i artistiaid, awduron a chyfieithwyr ym mhob maes.
- Rhoi mwy o bwyslais ar hanes a diwylliant Cymraeg a Chymreig ar lefel lleol a chenedlaethol o fewn ein hysgolion.

Nawdd Teg a Chyfiawnder Economaidd

Mae angen y grym a'r adnoddau ar Gymru i fuddsoddi yn ei dyfodol ac i ailddosbarthu cyfoeth yn deg.

Cred Comiwnyddion Cymru y dylem:

- Ddisodli ein Treth Gyngor annheg ac yn ei le cyflwyno treth incwm lleol teg.
- Sicrhau ein bod ni'n derbyn ein cyfran deg o nawdd o Ystâd y Goron, HS2 a phrosiectau rheilffyrdd eraill y Deyrnas Unedig a disodli'r fformiwlâu ariannu annheg sy'n rhoi Cymru dan anfantais.
- Cyflwyno trethi cyfoeth a threthi uwch ar elw corfforaethol.
- Ehangu benthyciadau cyhoeddus gyda chyfradd llog isel i'r Senedd ac awdurdodau lleol.
- Defnyddio caffaeliad cyhoeddus i gefnogi swyddi a diwydiannau lleol.

Rhyngwladoldeb a Heddwch

Rydym yn sefyll dros heddwch, cydweithrediad a solidariaeth ryngwladol. Ni ddylid fyth ddefnyddio Cymru i wasanaethu imperialaeth Brydeinig a'r Unol Daleithiau, rhyfel ac ecsploetiaeth.

Mae'r Comiwnyddion yn dweud y dylem:

- Wrthwynebu rhyfeloedd imperialaidd a militariaeth pa un ai ym Mhalestina, Feneswela, yr Wcráin yntau yn unrhyw fan arall yn y byd.
- Tynnu'r holl rwydwaith milwrol imperialaidd allan o Gymru.
- Gwrthwynebu gorsaf radar 'Gofod Dwfn' yr Unol Daleithiau sydd wedi ei gynllunio ar gyfer Sir Benfro.

Mae'r twf mewn grwpiau adain dde eithafol a grwpiau ffasgaidd yng Nghymru'n gysylltiedig ag agenda elw'n gyntaf cyfalafiaeth sy'n achosi rhaniadau a gwrthdaro drwy'r byd. Gyda'n cymrodyr yn y mudiadau heddwch a chomiwnyddol, yr undebau llafur a'r mudiadau menywod, gwrthwynebwn y datblygiadau hyn gartref a thramor.

Gwir rym i bobl Cymru!

Gobeithiwn yn fawr fod y maniffesto hwn yn eich hysbysu ac yn eich ysbrydoli chi a phobl eraill o fewn ein cymunedau, ein hundebau llafur a'n mudiadau gwleidyddol.

Mae gan Gomiwnyddion Cymru hanes balch o gefnogi pobl Cymru yn eu brwydr dros gyfiawnder cymdeithasol a hunanlywodraeth cenedlaethol. Rydym wedi brwydro ac ymgyrchu yn erbyn diweithdra torfol; y Prawf Modd creulon a throi pobl allan o'u tai; yn erbyn hiliaeth ac yn erbyn ffasgaeth; dros Senedd i Gymru, dros TUC i Gymru a hawliau'r Gymraeg; dros renti teg a mwy o dai cyngor; dros amgylchedd glanach a mwy diogel; ac mewn undod â phobl sy'n ymladd dros ryddid yn Ne Affrica, Chile, Gwlad Groeg, Cyprus, Irac, Iran a Phalestina yn ystod cyfnod apartheid.

Credwn fod Cymru arall yn bosib, un lle rhennir y cyfoeth, lle mae democratiaeth yn fyw, lle rydym yn gwarchod yr amgylchfyd a lle daw anghenion dynol ryw o flaen elw preifat.

Gyda'n gilydd, drwy ymdrech gyfunol a thrwy weithredu'n ddemocrataidd, gallwn ennill gwir rym i bobl Cymru!

Pleidleisiwch dros y Comiwnyddion.

Brwydrwch dros eich Cymuned.

Newidiwch bopeth.

Gweler ein gwefan sy’n cymharu polisïau ac yn cyhoeddi ein datganiadau ar y pleidiau sy'n ymgeisio yn etholiadau'r Senedd yn 2026:

`https://welshcommunists.org/cy/etholiad-senedd-2026/`

Argraffwyd gan Cardiff Bay Print, Uned T203, Tŷ Titan, Canolfan Fusnes Bae Caerdydd, Heol Titan, Caerdydd, CF24 5BS. Argraffwyd ar ran y Blaid Gomiwnyddol, Llawr Uchaf, Tŷ Ruskin, 23 Heol Coombe, Croydon CR0 1BD.